

Základní informace pro občany **v mimořádných situacích**

- **co nás ohrožuje**
- **jak budeme informováni**
- **jak se máme chovat**

<http://www.usti-nad-labem.cz/cz/ostatni/rychla-orientace/mimoradne-situace.html>

Další odkazy:

[Spolchemie - zóna havarijního plánování, informace určená veřejnosti, vydaná KÚ ÚK](#)

[SMS InfoKanál](#)

[Digitální povodňový plán města Ústí nad Labem](#) (www.usti-nad-labem.cz/dpp do nového okna)

[Digitální povodňový plán ORP Ústí nad Labem](#) (dvt-info.cz do nového okna)

[Portál krizového řízení Ústeckého kraje](#) (pkr.kr-ustecky.cz do nového okna)

[Ochrana obyvatelstva - Hasičský záchranný sbor ČR](#) (www.hzscr.cz do nového okna)

Mimořádná událost, krizová situace - vymezení pojmů

Mimořádná událost - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, havárie ohrožující život, zdraví, majetek nebo životní prostředí, vyžadující provedení záchranných a likvidačních prací

Krizová situace - mimořádná situace, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav

1. stav nebezpečí

- vyhláší hejtman kraje
- v případě mimořádné události, kdy intenzita ohrožení životů, zdraví, majetku, životního prostředí nedosahuje značného rozsahu, ale není ohrožení možno odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému (IZS)
- vyhlášen pro celý kraj nebo jeho část na dobu 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem vlády)

2. stav nouze

- vyhláší Vláda ČR popřípadě předseda vlády
- v případě mimořádné události, kdy jsou ve značném rozsahu ohroženy životy, zdraví, majetek nebo vnitřní pořádek a bezpečnost
- vyhlášen pro celý stát nebo omezené území státu na dobu 30 dnů (prodloužit může Poslanecká sněmovna)

3. stav ohrožení státu

- vyhláší Parlament ČR na návrh vlády
- při bezprostředním ohrožení svrchovanosti státu nebo územní celistvosti státu nebo jeho demokratického základu
- vyhlášen pro celý stát nebo omezené území státu na neomezenou dobu

4. válečný stav

- vyhláší Parlament ČR
- je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení

Vyhlášen pro celý stát na neomezenou dobu.

Typy mimořádných událostí, které mohou vzniknout na území města Ústí nad Labem

Čas od času se každý může setkat s událostí ohrožující jeho život, zdraví nebo majetek. Proto je dobré vědět, jaké situace nás ohrožují, jak se v těchto situacích zachovat a ochránit tak sebe a jak pomoci druhým. S jakými událostmi se můžete setkat na území Ústí nad Labem:

- extrémní situace způsobené rozměry počasí (větrná smršť, kalamitní výskyt sněhových srážek, námrazová kalamita, katastrofální sucho);
- povodně, záplavy, ohrožení ledovými bariérami na menších tocích;
- onemocnění většího počtu osob, epidemie;
- hromadné nákazy zvířat (slintavka a kulhavka, prasečí mor apod.);
- požáry, lesní požáry;
- výbuch v důsledku úniku hořlavých plynů nebo par z průmyslových a technických zařízení (Spolchemie, Setuza, Linde-technoplyn, železniční nebo automobilová cisterna ...) nebo v důsledku nastražení výbušniny
- únik nebezpečných škodlivin do ovzduší (Spolchemie, Setuza, havárie při přepravě škodlivin...);
- rozsáhlé havárie v dopravě (silniční, železniční neštěstí, pád letadla);
- přerušení dodávek elektřiny, vody, plynu, tepla, rozpad telekomunikační a informační sítě;

Zjistí-li někdo, že hrozí, nebo již vznikla mimořádná událost, je morální a občanskou povinností každého tuto skutečnost ihned oznámit na telefonní čísla:

150 Hasiči

155 Zdravotnická záchranná služba

156 Městská policie

158 Policie ČR

112 jednotné evropské číslo tísňového volání

Dispečink potřebuje vědět tyto údaje:

- kdo volá (jméno volajícího) a číslo telefonu;
- co se stalo;
- kde se to stalo (v případě potřeby orientační body v místě události);
- kdy se to stalo;
- doplňující údaje podle situace (počet postižených, druh zranění, apod.)

Po ukončení hovoru zavěste a čekejte na zpětný dotaz k ověření pravdivosti zprávy.

Způsob varování a vyrozumění obyvatel

Podle závažnosti situace hlavně z hlediska dopadu na zdraví obyvatel jsou občané informováni o mimořádné události následujícím způsobem:

- hlášení pomocí systému [VISO](#) (městský rozhlas) - hlášení uvedeno výstražnou znělkou, následuje slovní informace o události a doporučený způsob chování
- vysílání v rozhlasových stanicích North Music 95,2 MHz, Český rozhlas Sever 88,8 MHz, Radio Blaník 94,5 MHz
- regionální TV vysílání
- hlášení z vozů městské policie
- pomocí služby SMS InfoKanal na mobilní telefony občanů, kteří jsou k odběru této služby přihlášení
- hlášení ve vozzech MHD

V případě mimořádné události, kdy je bezprostředně ohroženo zdraví a život obyvatel, budou navíc spuštěny sirény - varovný signál

- **v ČR existuje pouze jeden varovný signál, tzv. všeobecná výstraha, je to kolísavý tón sirény po dobu 140 sekund, následuje tísňová slovní informace**
- **pravomoc ke spuštění sirény má hasičský záchranný sbor kraje**

Pokud má událost závažnější charakter a trvá déle, je možné získat podrobnější informace na speciální telefonní lince 475 271 100.

Nežádejte informace o události na tísňových telefonních číslech, přetěžujete je a odpovědní pracovníci jsou plně vytíženi řešením neodkladných úkolů.

Co dělat při vzniku mimořádné situace

Po zaznění sirény

- **OKAMŽITĚ SE UKRYJTE** v nejbližší budově;
- **ZAVŘETE OKNA A DVEŘE** a utěsněte je improvizovanými prostředky (může se jednat o únik jedů);
- **ZAPNĚTE RÁDIO NEBO TELEVIZI** a získávejte další informace.

Obecné zásady chování po varování o vzniku mimořádné události

- **RESPEKTUJTE** situaci a snažte se získávat informace z oficiálních zdrojů (rozhlas, televize, místní rozhlas, pokyny velitele zásahu, pokyny zaměstnavatele, apod.)
- **NEROZŠÍŘUJTE** poplašné a neověřené zprávy;
- **VARUJTE** ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí;
- **NETELEFONUJTE** zbytečně, přetěžujete síť;
- **NEPODCEŇUJTE** vzniklou situaci;
- **POMÁHEJTE** sousedům, zejména starým a nemocným lidem;
- **UVĚDOMTE SI**, že největší hodnotou je lidský život a zdraví, teprve potom záchrana majetku;
- **UPOSLECHNĚTE** pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů veřejné správy.

Co dělat v konkrétní situaci (nejběžnější situace)

1. Požár

- ohlásit neodkladně na linku 150 nebo zabezpečit jeho ohlášení;
- uhasit požár, jestliže je to možné, nebo provést nutná opatření k zamezení jeho šíření;
- každý je povinen v souvislosti se zdoláváním požáru provést nutná opatření pro záchranu ohrožených osob;
- poskytnout osobní pomoc jednotce požární ochrany na výzvu velitele zásahu.

2. Únik škodlivé látky do ovzduší (chlor, chlorovodík, fluorovodík, oxid sírový, amoniak)

Nebezpečí spojené s únikem škodlivé látky do ovzduší je v Ústí nad Labem vnímáno občany jako nejvíce znepokojivé hlavně v souvislosti s chemickým průmyslem ve městě. Je důležité vědět, že naprostá většina nejrozšířenějších toxických plynů a par je cítit (zapáchá) a má dráždivé účinky (slzení, kýchání, kašel). Tyto "varovné vlastnosti" upozorní na únik nebezpečné látky již při nízkých koncentracích, které ještě nejsou zdraví a životu nebezpečné. Většina plynů a par je těžší než vzduch, tudíž se po haváriích drží při zemi, jejich koncentrace, a tím i ohrožující účinky, klesají s rostoucí vzdáleností od místa úniku.

Z toho vycházejí základní zásady chování po úniku nebezpečné látky do ovzduší:

- nepřibližujte se k místu havárie;
- ukryjte se v budově nejbližší místu, kde právě jste a přesuňte se do nejvyšších pater podle možnosti na odvrácené straně zdroje úniku, budovu neopouštějte, pokud neobdržíte informace, že je to možné;
- nevstupujte do sklepních prostor !!!
- zavřete a všemi vhodnými prostředky utěsněte okna, dveře a ostatní otvory, vypněte klimatizaci;
- připravte si roušku (několikrát přeloženou tkaninu) namočenou ve vodě, při průniku škodliviny si ji přiložte k ústům a nosu;

- při svědění na nekrytých částech těla si tyto omyjte vodou a otřete do sucha, oděv si podle možností vyměňte;
- sledujte vysílání TV nebo rozhlasu, kde budou probíhat informační relace s pokyny pro činnost osob;

3. Únik hořlavé a výbušné látky do ovzduší (propylen, zemní plyn, propanbutan)

- nepřibližujte se k místu havárie;
- ukryjte se v budově nejbližší místu, kde právě jste, podle možnosti na odvrácené straně zdroje úniku, budovu neopouštějte, pokud neobdržíte informace, že je to možné;
- nevstupujte do sklepních prostor;
- zdržujte se dále od oken a dveří, hrozí poranění střepy;
- zastavte přívod plynu a vypněte přímotopné a jiskřící spotřebiče;
- pokud jedete v autě, okamžitě vypněte motor, auto opusťte a ukryjte se v nejbližší budově;
- sledujte vysílání TV nebo rozhlasu, kde budou probíhat informační relace s pokyny pro činnost osob;

4. Povodně a záplavy

Všichni občané, jejichž nemovitost leží v záplavovém území řek Labe a Bíliny a Ždírnického potoka, musí mít zpracovaný povodňový plán, což je jedno ze základních opatření k ochraně před povodněmi a ke snížení škod na majetku - vzory povodňových plánů [Labe](#), [Bíliny](#), [Labe a Bíliny](#);

- provádějte opatření k zabezpečení majetku podle vašich povodňových plánů;
- připravte si [evakuační zavazadlo](#);
- jste-li k tomu vyzváni, opusťte zaplavovaný prostor do stanovených evakuačních míst, dodržte [zásady pro opuštění bytu](#). Při nedostatku času se přesuňte na bezpečné místo, které nebude zaplaveno vodou;
- neprojíždějte zaplaveným územím a neztěžujte činnost záchranných jednotek;
- netábořte bezprostředně u vodního toku;
- po povodni si nechte zkontrolovat stav obydlí (statika, rozvody), zlikvidujte uhynulé zvířectvo a potraviny podle pokynů hygienika, informujte se o místech humanitární pomoci a kontaktujte příslušnou pojišťovnu ohledně náhrady škod.

5. Větrná smršť

- sledujte zprávy o příchodu větrné smršti, opusťte ulice a ukryjte se do pevných staveb;
- uzavřete okna, okenice, či jinak zabezpečte otvory na návětrné straně;
- připevněte pohyblivé předměty, dopravní prostředky umístěte do závětrných prostorů a jejich postavení nejmenší plochou proti větru;
- je-li to nutné, otevřete okna či dveře na závětrné straně (vyrovnání tlaku vzdušných proudů v budovách).

6. Teroristické akce

a. Anonymní oznámení (uložení bomby, třaskaviny, použití nebezpečné látky apod.)

- v případě nálezu podezřelého předmětu, např. obálky, balíčku, oznamte tuto skutečnost na Policii ČR nebo Hasičský záchranný sbor;
- nedotýkejte se podezřelého předmětu;
- otevřete dveře a okna (zmírnění následků tlakové vlny, snížení koncentrací škodlivin);

- při nutnosti opustit budovu s sebou vezměte všechny osobní věci (osobní doklady apod.);
- dodržujte pokyny a instrukce vydané správcem objektu;
- vyčkejte další instrukce bezpečnostních složek řídících akcí;

b. Teroristická akce (za použití střelných zbraní)

- pokud jste mimo budovu, okamžitě opusťte ohrožené místo;
- pokud jste v budově, nezdržujte se v blízkosti oken;
- ukryjte se za vhodným kusem nábytku;
- striktně dodržujte instrukce vydávané bezpečnostními složkami;
- zachovejte klid a rozvahu.

Evakuace

Evakuace je organizované přemístění osob, zvířat nebo materiálu z ohrožených míst s cílem předejít ztrátám na životech a hmotných prostředcích. Součástí evakuace je zabezpečení přechodného pobytu osob a nouzové zásobování.

Co dělat v případě, že bude nařízena evakuace

- vždy dbát pokynů k evakuaci
- dodržovat stanovené zásady pro opuštění bytu, vzít si evakuační zavazadlo, dostavit se na určené místo

Evakuační zavazadlo

- je osobní zavazadlo evakuované osoby, váha zavazadla by neměla překročit 25kg (u dětí 10 kg), při evakuaci vlastním dopravním prostředkem není váha zavazadla omezena

Obsah evakuačního zavazadla:

- základní trvanlivé potraviny (konzervy, zabalený chléb ...)
- pitná voda
- jídelní miska, příbor, láhev na vodu, nůž, šití apod.
- toaletní a hygienické potřeby
- osobní doklady, peníze, pojistné smlouvy a jiná cenná dokumentace, kniha, hračka pro děti
- náhradní prádlo, obuv, pláštěnka
- léky
- přenosné rádio s rezervními bateriemi, svítilna
- spací pytel nebo přikrývka

Zásady pro opuštění bytu v případě evakuace

- uhasťte otevřený oheň v topidlech
- vypněte elektrické spotřebiče (mimo ledniček a mrazniček)
- uzavřete přívod vody a plynu
- ověřte, zda i sousedé vědí, že mají opustit byt
- nezapomeňte dětem vložit do kapsy oděvu cedulku se jménem a adresou
- kočky a psy vezměte s sebou v uzavřených schránkách
- exotická zvířata, která přežijí delší dobu, nechejte doma, zásobte je před odchodem potravou a vodou

Veďte evakuační zavazadlo, uzamkněte byt a dostavte se na určené místo.

Ukrytí obyvatelstva

Na území okresu Ústí nad Labem se nachází celkem 136 stálých tlakově odolných úkrytů s kapacitou 27 000 osob. Tyto úkryty byly vybudovány v 60. – 80. letech minulého století a jsou určeny pro ochranu obyvatelstva před následky ozbrojeného konfliktu, především před účinky zbraní hromadného ničení.

Ukrytí obyvatelstva při vzniku mimořádné události v době míru je řešeno v ochranných prostorech jednoduchého typu, tzv. improvizovaných úkrytech.

Při výběru prostor vhodných pro improvizovaný úkryt je potřeba vzít v úvahu fyzikální a chemické vlastnosti škodlivin, před kterými má úkryt chránit, rozhodující vlastností je fakt, zda je škodlivina lehčí nebo těžší než vzduch:

- látka **lehčí než vzduch** – nutné ukrytí ve sklepních nebo suterénních prostorech
- látka **těžší než vzduch** (většina nebezpečných látek používaných v průmyslu) – ukrytí v nejvyšších patrech budov

Dalším důležitým kritériem pro výběr úkrytu je jeho dostatečná plynotěsnost a možnost tuto plynotěsnost jednoduše zvýšit dalšími úpravami. Optimální je vybudovat ochranné prostory na straně objektu odvrácené od předpokládaného místa výronu škodliviny s ohledem na převládající směr větru v tomto místě.

Individuální ochrana obyvatelstva

Prostředky individuální ochrany obyvatelstva

- prostředky, které zabraňují působení radioaktivních a otravných látek na lidský organismus
- běžně používanými prostředky individuální ochrany obyvatelstva jsou ochranné masky a dětské ochranné vaky
- stát prostřednictvím HZS musí ze zákona zabezpečit tyto prostředky pro děti do 18 let a pro osoby pobývajících v ústavech sociální a zdravotní péče (dětské domovy, domovy důchodců, nemocnice...)
- budou vydávány pouze v době válečného stavu

Improvizované prostředky ochrany osob

Používají se v případě přímého ohrožení, kdy nejsou k dispozici speciální prostředky individuální ochrany.

- **ochrana dýchacích cest** se provádí improvizovanými rouškami zhotovenými z kapesníku, ručníku, ubrousku z buničité vaty apod., kterou je nutno navlhčit a přiložit na ústa a nos
- **ochrana celé hlavy** (včetně krku) pomocí čepice, šály, motocyklové přilby, kukly, příkrývky; **oči** lyžařskými nebo potápěčskými brýlemi
- **ochrana těla** uzavřeným oblekem – pláštěm, kabátem, kombinézou
- **ochrana rukou** rukavicemi nebo omotáním látkou
- **ochrana nohou** gumovými holínkami nebo vysokými botami, nezakryté části nohou obalit kusem látky

Po návratu použité svrchní improvizované prostředky odložte v předsíni a vložte do igelitového pytle, ten pečlivě zavažte a uschovávejte mimo obývané místnosti; celé tělo vydatně osprchujte a otřete do sucha